

Håndbok for Dommerkontakt - Klubbdommeransvarlig

NORGES ISHOCKEYFORBUND

FORORD

I din hånd holder du nå en håndbok for deg som er Dommerkontakt (DK) eller Klubbdommeransvarlig (KDA) i en ishockeyklubb i Norge.

Dommerkontakt og Klubbdommeransvarlig er to navn på samme funksjon. Alle klubber med påmeldte lag i serier administrert av Norges Ishockeyforbund er pålagt å engasjere en KDA i sin klubb. Som KDA er det ditt ansvar å være oppdatert og ha kunnskap om innholdet i håndboken.

Denne håndboken er tenkt som et hjelpemiddel for deg som har ansvar for dommere og du skal se på dette som et supplement til øvrig informasjon du mottar fra din krets, region eller fra Norges Ishockeyforbund.

Som KDA er du med og bidrar til nye fremtidige elitedommere ettersom rekruttering er en enormt viktig del av ditt arbeid. Vi håper at du får muligheten til å oppleve en eller flere av dine elever som dømmer på høyeste nivå i fremtiden.

Håndboken kommer til å oppdateres etter behov foran kommende sesonger og den siste versjonen erstatter alltid den forrige.

Dette er versjon 1.0. oppdatert mai 2016.

Siste oppdaterte versjonen: <https://www.hockey.no/dommer/nyheter/>

Med sportslig hilsen

NORGES ISHOCKEYFORBUND

Geir Thomas Olsen

Domemrsjef

INNHOILDSFORTEGNELSE

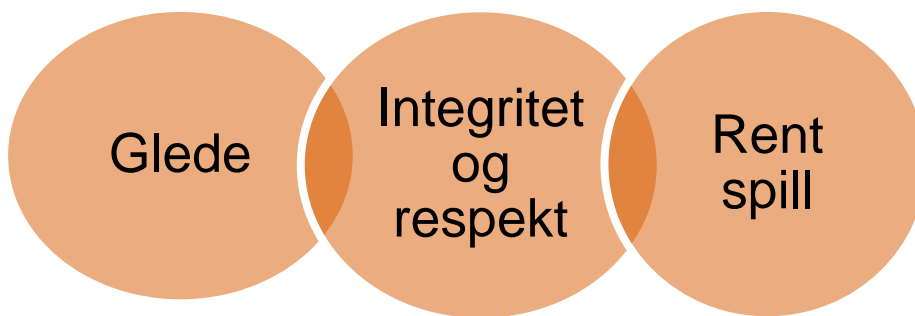
1. VERDIGRUNNLAG.....	3
2. ARBEIDSBESKRIVELSE – KLUBBDOMMERANSVARLIG.....	4
3. KONTAKTINFORMASJON.....	5
4. NIHF DOMMERSTIGE.....	7
5. SPILLE HOCKEY & DØMME HOCKEY.....	9
6. REGLER.....	10
7. REKRUTTERING.....	11
8. UTDANNING – DOMMERKURS.....	12
9. DOMMEROPPSETT & FORFALL.....	13
10. INNSTILLING DOMMERE.....	15
11. VIKTIG Å TENKE PÅ – FØR, UNDER OG ETTER KAMP.....	17
12. NYTTIGE LINKER.....	21

1. VERDIGRUNNLAG

Norges ishockeyforbund er en sammenslutning av ishockeyklubbene i Norge, og fungerer som den samlende organisasjonen som fremmer, utvikler og administrer norsk ishockey. Vi ønsker at hele hockey-Norge skal bygge på et knippe felles verdier.

Verdiene påvirker hvordan vi jobber og hvordan vi omgås og forholder oss til hverandre. Vi ønsker at alle i dommerorganisasjonen jobber ut fra et sett med felles verdisetninger som gir retning for våre handlinger og vår atferd. Verdiene skal bygge opp under vår visjon: *Vi har de best utdannede dommerne med størst integritet og vilje til å utvikle seg.*

Glede

Innen dommerorganisasjonen skal vi ha det morsomt og trives sammen, noe som stimulerer gruppenes og hver enkeltpersons utvikling. Samtidig skal vi stimulere konkurranseelementet som inspirasjonskilde på alle nivåer, noe som vil bidra til å fremme spenning og utvikling. Konkurransen skal være et naturlig innslag i våre aktiviteter, både på bredde og elitenivå, men må tilpasses etter alder og ferdighet.

Integritet og respekt

Vi respekterer hverandre og viser hensyn til hverandre gjennom ord og handlinger både på og utenfor isen. Vi skal ha integritet både som gruppe og som enkeltindivider, og vi skal stå for det vi mener er riktig. Vi har mot til å gå foran og vilje til å utvikle oss videre. Vi jobber aktivt for å gjøre idretten vår tilgjengelig for flere og alle som har lyst, uansett nasjonalitet, etnisk utspring, religion, alder, kjønn eller seksuell legning, skal få delta.

Rent spill

De etiske og moralske spørsmålene skal alltid følges opp. Å konkurrere på samme vilkår, være ærlig og et godt medmenneske er viktige forutsetninger for vår idrett. Vi skal derfor aktivt motarbeide og ta handling mot juks, doping, mobbing og vold.

2. ARBEIDSBESKRIVELSE – KLUBBDOMMERANSVARLIG (KDA)

Denne håndboka skal blant annet fungere som en støtte for deg som KDA, men også som et hjelpemiddel for klubber som skal rekruttere en KDA. Arbeidsbeskrivelsen nedenfor, retningslinjer og praktisk informasjon er en veiledning til deg som er KDA. Håndboka inneholder også veiledning for rekruttering av ungdomsdommere og hvordan beholde aktive dommere.

Arbeidsbeskrivelse

Som KDA skal du opptre som lagleder og coach for klubbens ungdomsdommere, samt ta ansvar for ungdomsdommernes utvikling. KDA bør ha gode lederegenskaper og gjerne erfaring som dommer av noe slag. Du som er KDA kommer til å ha tett kontakt med kretsdommeransvarlig / Regionsansvarlig og også være en støttespiller for denne. KDA har stor betydning for ungdomsdommerne og er en viktig del av dommerorganisasjonen. Rekrutteringsarbeidet vektlegges tungt for å sikre etterveksten og for å skape fremtidens dommere. Fang opp aktive og / eller de som slutter i klubben og prøv å få dem til å interessere seg for dommer- og funksjonærarbeidet isteden. På denne måten blir de i klubben og kan gjøre en viktig innsats.

Derfor er det viktig at du er delaktig i klubbens utvikling og har nær kontakt med både styre og ledere på de ulike lagene i klubben.

Har din klubb lag i yngre årsklasser er din kanskje viktigste oppgave å få innført en praksis der det årlig avholdes dommerkurs for hele årstrinn. U14 og / eller U15

Ulike arbeidsoppgaver under en sesong:

- Bidra på klubbdommerutdanning og –kurs
- Innføre obligatorisk dommerkurs alderstrinn U14 U15
- Opptre som lagleder & coach for klubbens dommere
- Ansvar for klubbdommernes utvikling
- Bidra til rekruttering av nye dommere
- Dommeroppsett og oppfølging av forfall alle klasser opp til og med U13
- Aktivt medvirke til å nominere dommere til høyere nivå
- Medvirke på ledelsesmøter og foreldremøter som klubben arrangerer
- Bidra til at det er god stemning blant alle ledere, spillere, dommere og foreldregrupper. Alle er frivillige og vil ha det gøy!
- Utvikle gode rutiner på hvordan dommerhonorarer skal håndteres i din klubb (f.eks. kvitteringer, utbetalinger, etc.)

Du er ikke bare en tilskuer – du er et forbilde for dommerne! Husk å gi ros og skryt!

NORGES ISHOCKEYFORBUND

The Norwegian Ice Hockey Association

3. KONTAKTINFORMASJON

Hovedadresse for dommerrelaterte saker

dommer@hockey.no

<https://www.hockey.no/dommer/nyheter/>

Dommersjef Norges Ishockeyforbund (NIHF)

Geir Thomas Olsen

gto@hockey.no

Tlf.: 958 36 804

NIHF Dommerutvalg: Utvalgsleder

XX

mail

Tlf.:

NIHF Dommerutvalg: Ansvarlig Bredde

Morten Wikstrand

morthen@airsped.com

Tlf.: 97 600 700

NIHF Dommerutvalg: Ansvarlig Jenter - Kvinner

Janne Krogh

jannedommer@gmail.com

Tlf.: 984 21 802

NIHF Dommerutvalg: Ansvarlig Veiledere

Tom Slåen / Hans Ole Sageng

tomsla@online.no / hos@jaguarlandrover.no

Tlf.: 412 03 313 / 415 60 086

NIHF Dommerutvalg

<https://www.hockey.no/forbundet/om-nihf/styret-og-utvalg/>

Ansatte NIHF

<https://www.hockey.no/forbundet/om-nihf/>

**NORGES
ISHOCKEYFORBUND**

The Norwegian Ice Hockey Association

Regions-/Kretsdommeransvarlige:

Oslo/Akershus: **Christian Persson**
krolle18@hotmail.com
Tlf: 986 72 595

Nord-Norge: **Magnus Pedersen**
magpeders@gmail.com
Tlf.: 957 29 750

Buskerud/Telemark/Vestfold/Agder: **Ole Thomas Sundstøl**
olesund@outlook.com
Tlf.: 410 12 883

Østfold: **Tobias Bjørnson**
tobbjo90@gmail.com
Tlf.: 406 41 787

Sør-Trøndelag: **Stian Vik**
viksti@frisurf.no
Tlf.: 922 04 791

Sør Trøndelag: **Per Gustav Solem**
pgsolem@gmail.com
Tlf.: 915 91 363

Hedmark og Oppland: **Rune Solholm Bakken**
rune.solholm.bakken@gmail.com
Tlf.: 936 20 957

Hordaland: **Matz – Andre Øen Bordvik**
matz-andre@hotmail.com
Tlf.: 454 86 780

Rogaland: **Erik Sivertsen**
erikk@hotmail.com
Tlf: 922 14 744

Rogaland: **Viesturs Dauguls**
vdauguls@gmail.com
Tlf.: 954 48 234

4. NIHF DOMMERSTIGE

Som du ser av NIHF Dommerstige nedenfor er Klubbdommer det første steget i stigen. Dette blir selve grunnmuren for dommerens videre utvikling og det som læres her tar han/hun med seg i hele sin karriere. Det er derfor ekstremt viktig at både den utdanningen og utviklingen dommeren får her er av høy kvalitet, samtidig som det skal vektlegges å ha det morsomt!

1) KLUBBDOMMER
<ul style="list-style-type: none"> - Klubbdommerkurs - Grunnleggende regler - Skøyteteknikk - Arbeidsmønster + teknikker - Ha det gøy!

NIHF og IIHF - Dommerstige

					Nivå 6 Internasjonal lisens
				Nivå 5 Elitedommer	IIHF Prosedyrer Casebook Karriereplanlegging
			Nivå 4 Toppdommer	4-dommer Media Konflikthåndtering Mental trening	4-dommer Media Konflikthåndtering Mental trening
		Nivå 3 Forbundsdommer / aspirant	Ledelse Kampledelse Teamwork	Ledelse Kampledelse Teamwork	Ledelse Kampledelse Teamwork
	Nivå 2 Kretsdommer	Casebook Kommunikasjon Trening - Fysikk	Casebook Kommunikasjon Trening - Fysikk	Casebook Kommunikasjon Trening - Fysikk	Casebook Kommunikasjon Trening - Fysikk
	Skating Tegngivning Dommergjerningen	Skating Tegngivning Dommergjerningen	Skating Tegngivning Dommergjerningen	Skating Tegngivning Dommergjerningen	Skating Tegngivning Dommergjerningen
Nivå 1 Klubbdommer	Regler Posisjoner Glede	Regler Posisjoner Glede	Regler Posisjoner Glede	Regler Posisjoner Glede	Regler Posisjoner Glede

RAMMEVERK FOR KLUBBDOMMERE

UTDANNING/KLUBBDOMMERKURS

Aldersgrense: 11 år eller eldre

Kriterier for deltakelse på utdanning:

- Delta og fullføre hele utdannelsen
- Aktivt tar til seg informasjonen og materialet
- Ingen forkunnskaper kreves

Innhold i utdanningen:

- Grunnleggende regelkunnskaper
- Grunnleggende posisjoneringsarbeid og arbeidsmønster
- Dommerens og linjedommerens rolle og arbeidsoppgaver
- Skøyteteknikk

Tidsbruk for utdanning:

- Ca. 3-4 timer teori
- Minimum 1 time praksis på is

Kriterier for instruktør:

- Erfaring som dommer på krets nivå eller erfaring fra ishockey på krets nivå
- Inneha god grunnleggende kunnskap om regler og dommerens arbeidsoppgaver

UTVIKLINGSPROGRAM

«FastTrack»-programmet:

- **Formål:** Målet med FastTrack programmet er å få spillere som har sluttet å spille ishockey til å bli dommer ved å tilby en attraktiv utdannings- og utviklingsplan.
- **Målgruppe:** Spillere som har sluttet å spille ishockey og som er interesserte i å bygge en karriere som dommer. Som utgangspunkt spillere i alderen 15 år og eldre, uansett nivå.
- **Ansvarlige:** Ansvarlige for uttaksprosessen er NIHF / Dommerutvalget. Årlig kurs, tett oppfølging og veiledning
- **Fokusområder:** Fokus på FastTrack programmet er å gjennomføre teoretiske og praktiske øvelser i forbindelse med kamper og turneringer som gir nye dommere det rette grunnlaget for rask utvikling til neste nivå i dommerstigen.

5. SPILLE HOCKEY & DØMME HOCKEY

Dommerne i ungdomshockey er, akkurat som spillerne, under utvikling og utdanning.

Foran sesongen deltar de på klubbdommerkurs. Kurset har varighet på 3-4 timer og deretter får deltakerne lov å prøve seg på å dømme ungdomsishockey. Kampene utgjør en viktig del av utdanningen og utviklingen av dommerne. Forsøk å innarbeide en forståelse for at det skal kunne kombineres aktivt spill og aktiv dømming.

I den utdanningen inngår også et konkurranseelement, men vi må ikke glemme at det kan være barn som er på isen. I hver klubb skal det finnes en dommeransvarlig som har ansvar for utdanning, utvikling og oppsett av dommere. Som dommer finnes muligheter til å være med på mange fantastiske hockeyopplevelser, i tillegg til personlig utvikling.

På samme måte som for spillere finnes det muligheter for de mest lovende dommerne til å bli tatt ut og få delta på utviklingsturneringer og -camps.

Dommerfakta:

Visste du...

..at rundt 2-3 klubbdommere fortsetter, mens øvrige «skremmes» bort av «ledere» og foreldre, eller slutter av andre årsaker. Her blir din rolle som KDA som støttespiller for dommerne ekstremt viktig.

..at det også for klubbdommere og kretsdommere finnes muligheter til å bli tatt ut på utviklingsturneringer og -camper.

..at klubbdommeransvarlig (KDA) er den personen som er ansvarlig for dommerne i ungdomshockey og er den som skal kontaktes ved eventuelle spørsmål og synspunkter.

6. REGLER / RAMMEVERK

Det Internasjonale Ishockeyforbundet (IIHF) reviderer den internasjonale regelboken hvert fjerde år. Alle medlemsland har i forkant av hver revidering fått mulighet til å sende inn forslag til endringer av reglene til IIHFs regelkomité. Komitéen har deretter sammenstilt forslagene og et endelig forslag rapporteres til IIHFs kongress.

Kongressen, der alle medlemsland har stemmerett, fastsetter og beslutter de nye spillereglene. I Norge er det Norges Ishockeyforbunds forbundsstyre som beslutter regelendringer. Ettersom ishockeyen i dag i mange sammenhenger spilles over landegrensene så er det viktig at det i så stor utstrekning som mulig er den internasjonale regelboken som følges.

Nedenfor følger en kort oppsummering av regelverket og bestemmelsenes innhold.

SPILLEREGLER

- Regelboken beskriver hvilke spillereglene som gjelder i og rundt banen under selve kampgjennomføringen
- Eksempel fra innholdet er regler for offside, icing, mål og utvisninger.
- Spillereglene fastsettes av NIHFs forbundsstyre.

CASEBOOK

- Case-book inneholder informasjon om hvordan visse av spillereglene skal tolkes, samt mange ulike utvisningseksempler.
- Videre inneholder case-book mange ulike situasjoner og utfall etterfulgt av hvilke handlinger og beslutninger dommeren skal/bør ta.
- Case-book oppdateres foran hver sesong med situasjoner og hendelser som har inntruffet det foregående året.

FORENKLEDE VERSJONER

- NIHF har utviklet visse forenklete regelbøker som bl.a. kan passe bra til klubbdommere, -ledere og foreldre.

7. REKRUTTERING

Et stort ansvarsområde for KDA er rekrutteringen av nye ungdomsdommere. Det er opp til hver KDA å beslutte hvordan denne rekrutteringen skal gjennomføres, selv om det kan være visse bidrag og tiltak som gjennomføres fra sentralt hold (NIHF) parallelt. Nedenfor finner du litt tips og råd som er eksempler på hvordan rekrutteringsarbeid kan utføres.

TIPS OG RÅD; HVEM VIL VI REKRUTTERE?

- Møter for passende årskull før sesongstart (U14-U15-U16)
- Kontakte U18- og U20-spillere som ikke har tid til å fortsette satsingen
- Seniorer

HVORDAN GÅR MAN FREM?

- Søk etter nye ungdomsdommere gjennom hjemmesider og ledere
- God kontakt med klubbens ungdomsansvarlige
- Kontakt med tidligere spillere
- Ta kontakt med yngre spillere for tidlige å vise klubbens profil og dommersatsning
- Utanne U16-spillere sånn at de får innblikk i hvordan det er å være dommer
- Kontakt med ledere

HVA ER FORDELEN MED Å VÆRE DOMMER OG HVORFOR SKAL DE FORTSETTE ETTER SIN FØRSTE SESONG?

- Muntlig kontakt med tidligere spillere for å skape en varig relasjon, tillit og trygghet i det som formidles
- Formidle utbyttet og utviklingen man får som dommer, både på fysisk, mentalt, økonomisk, sosialt og personlig nivå
- «Team-building»
- Kontinuerlig kontakt med dommerne – evaluere og coache

8. UTDANNING - DOMMERKURS

HVEM HAR ANSVAR FOR HVA?

Alle klubber i samarbeid med Norges Ishockeyforbund er hovedansvarlig for utdanning av dommere og dommerveiledere på alle nivåer i norsk ishockey. Gjennomføringen av de årlige utdanningene skjer på respektive nivå. Utdanningene gjennomføres av utdannede instruktører.

Regionene har ansvar for utdanning av regions-dommer, samt for klubbdommerutdanningen, utdanning av kampfunksjonærer og dommerveiledere for regionen.

En gang i året skal en utdanning gjennomføres av dine nye, men også de dommere som har dømt tidligere år. Utdanningen skal skje med det materialet som er gjort tilgjengelig fra NIHF og som er tilpasset klubbdommere. Finnes ikke dette materialet på ditt klubbkontor så skal dere kunne finne dette på NIHFs hjemmeside eller alternativt kontakte NIHFs ansvarlige (jf. *Kontaktinformasjon*) for å få tilgang til utdanningsmaterialet. Utdanningen avholdes innen oktober hvert år før sesongens kamper begynner i din klubb, f.eks. på en eller to kvelder, en lørdag eller en søndag. Se over materialet og størrelsen på gruppen for å planlegge kurset på best mulige måte. Det er ikke nødvendigvis KDA som må være kurs-instruktøren, ta gjerne kontakt med din regionsansvarlige (jf. *Kontaktinformasjon*) for å få forslag på hvem som kan holde kurset, eller eventuelt om det finnes et «sentralt kurs» for klubbdommere.

Det er veldig viktig at alle dommere som utdannes i din klubb også blir registrert etter gjennomført utdanning, og også her bør du ta kontakt med regionsansvarlig for å få de riktige dokumenter og hva som bør fremlegges.

Kurs avholdt innen oktober godgjøres av NIHF pr deltaker (ref NIHF Adm. Regelverk), for at dette skal kunne gjøres må komplett listemateriell være sendt inn til NIHF innen gitt dato i Administrasjonsregelverket

Utdanning har ingenting med dommeroppsett og klassifisering av dommere å gjøre, og skal bare være en garanti for dommerens formelle utdanning. Hvem som dømmer hvilke kamper avgjøres helt av dommeransvarlig på respektivt nivå.

Formell utdanning innebærer bare mulighet og ingen rettighet til spesielle dommeroppdrag. Utdanningen skal gjennomføres årlig av dommeren for at dommeren skal være godkjent for oppdrag.

9. DOMMEROPPSETT OG FORFALL

FORSLAG PÅ HVORDAN KDA KAN TENKE VED OPPSETT AV DOMMERE I DIN KLUBB

KLASSIFISERING

- **Klubbdommer Steg 1 (nybegynner og dommer som har dømt i ett år)**

Disse dommerne dømmer de aller yngste lagene, alternativt litt eldre lag sammen med en mer erfaren dommer. Dette forutsetter selvfølgelig at dommeren har oppnådd en sånn utvikling og modenhet at han er klar for dette. MP8 →

- **Klubbdommer Steg 2 (dommer som har dømt minst 2 år eller kortere med hensyn til dommerens utvikling og modenhet)**

Disse dommerne dømmer først og fremst klubbkampene, basert på nivå kan dommerne også få muligheten til å dømme høyere serier, som f.eks U13 →

- **Klubbdommer Steg 3 (dommer som kan og har egenskaper til å dømme alle klubbkamper uansett nivå)**

Det innebærer at de dommerne som i dag er innom steg 3 med stor sannsynlighet mht alder, rutine og dommerens utvikling bør veiledes mot neste mål som er kretsdommerutdanningen. Beslutninger bør tas i samarbeid med krets-/regionsansvarlig.

Denne dommeren skal antakelig ikke dømme kamper du er ansvarlig for – kontakt Regionsansvarlig ror ditt område

OPPSETT

Alle kamper, treningskamper, seriekamper og sluttspillkamper skal dømmes av minimum to utdannede dommere. Ingen kamp skal dømmes av en dommer alene. Dersom særskilte grunner foreligger så kan en dommer dømme alene, dersom dommeren mht alder, rutine og de ungdomslagene han/hun skal dømme, behersker oppdraget. Foran en sånn kamp bør man informere begge lag om dette.

Aldersgruppen U14 til U16 - Har klubbens tilgang på kretsdommere så er det viktig at disse brukes i disse kampene eller dommere som har erfaring til å håndtere slike kamper. Dette kan med fordel fordeles ut slik at man blander erfarne dommere med dommere fra Steg 2 & 3. Håndtering av dommeroppsett i alderskategorien U14 til U16 kan variere fra region til region, tilsettes av regionsansvarlig. Sjekk nærmere med din region hvordan dette skal håndteres.

Oppsett av ungdomsdommere fra andre klubber

Det er selvfølgelig mulig å bruke dommere som er utdannet i en annen klubb, dog er praksis at klubbdommeren i første omgang dømmer de kamper som settes opp av egen klubb. Det betyr ikke at man ikke kan booke inn en dommer fra en annen klubb uten at man har kontakt med aktuell KDA i den andre klubben. Det er selvfølgelig opp til klubbene å lage eventuelle rutiner rundt dette, og om det er svært kort tid til kampens start så bør klubbdommer kunne settes opp uten å konferere annen KDA.

KDA har et ansvar for å sette opp ungdomsdommere med tilstrekkelig rutine for det aktuelle oppdraget. Dette blir ekstra viktig når man låner inn en ungdomsdommer fra andre klubber som man har begrenset kjennskap til. Hver KDA må derfor nøye undersøke om den klubbdommer som man planlegger å sette opp på en ungdomskamp oppfyller prinsippet «rett dommer på rett kamp». Tenk på å fordele kampene så jevnt som mulig, det er viktig at alle klubbdommer som utdannes får muligheten til å dømme og får utfordringer for sitt nivå.

FORFALL

Forfall er en viktig del av dommeroppsett-jobben. Det vil alltid komme forfall og det er veldig viktig å ha en god rutine på å løse dette på en god måte. Det er viktig at du er med på å innarbeide gode rutiner for de yngste, på denne måten blir arbeidet enklere for alle involverte.

Her er valget opp til hver og en KDA hvordan man vil strukturere opp sine rutiner og muligheter til å håndtere forfall. Man kan også dele ansvaret i en klubb på hvordan man håndterer forfallene.

Kamper som er satt opp av KDA må følges opp av KDA, mens kamper satt opp av regionsansvarlig må følges opp av regionsansvarlig.

Som ny bør man undersøke hvordan dette har blitt håndtert tidligere slik at man på et tidlig stadium informerer hva som gjelder for aktuell sesong.

10. INNSTILLING DOMMERE

DOMMERENS FORLENGEDE ARM

Som KDA kan du komme til å møte situasjoner der du blir dommerens forlengede arm. Som forbilde og leder for dommerne i din klubb er det deg disse kommer til å vende seg til for veiledning og støtte når det oppstår situasjoner av ulike slag. Å møte disse individene og støtte disse i sin utvikling blir et viktig arbeid for deg!

MOT TIL Å GÅ FORAN SOM ET GODT EKSEMPEL

En av KDAs viktigste oppgaver er å være en god ambassadør for dommerfunksjonen når du er ute i arenaen/ishallen. Da kan du informere og løfte opp for omgivelsene hvilken viktig rolle dommerne spiller i forbindelse med gjennomføringen av kamper, og hvordan dommeren kan bidra til å heve nivået på kampen. I utdanningen av dommerne bør det også legges stor vekt på å gi dem kjennskap til om hvor viktig det er at dommere opptrer korrekt og går foran som et godt eksempel. Viktigheten av å gå foran som et godt eksempel kan ikke understrekes nok, ettersom dommere kan bestraffe spillere og ledere. Dette medfører et stort ansvar. I denne forbindelse underletter det om du i din rolle som KDA og som person, har en god INNSTILLING og et positivt syn på kampene og spillet i sin helhet. Dette vil smitte over på alle medvirkende dommere i din klubb.

INNSTILLINGEN FRA LEDERE OG SPILLERE

Lederen har et stort ansvar for hvordan ungdommer møter dommere og motstandere. Et lags INNSTILLING på og utenfor ishockeybanen gjenspeiler ofte lederens INNSTILLING. Derfor er det meget viktig at alle ledere på et lag virkelig er gode forbilder for spillerne. Å gi støtte, både i vanskelige situasjoner i tillegg til under den ordinære treningen, er kanskje en leders viktigste oppgave. Ha en dialog med trenerne i din klubb for å bevisstgjøre deres enorme ansvar når det gjelder å beholde dommerne. En leder er et forbilde for hvordan spillere opptrer. Hvis

lederen unngår å kjeft eller skrike på enhver situasjon så vil spillerne automatisk følge dette. Det er lederen/treneren som er ansvarlig for sine spillere og hvordan disse oppfører seg på isen.

Det har vist seg at i de klubbene som har en god innstilling overfor dommeren og dens rolle, så er det også skapt en kultur for å beholde og utvikle dommere i større utstrekning. På samme måte som spillerne så befinner klubbdommere seg også under utdanning og lederne påvirker ikke bare spillernes, men også dommernes muligheter for opplæring og læringsmiljø.

INNSTILLINGEN FRA FORELDRE PÅ TRIBUNEN

Foreldrene er de som står nærmest sine barn, og deres INNSTILLING og verdier som foreldre formidler spiller en stor rolle for ungdommenes innstilling og forhold til andre mennesker. Dersom foreldrene står på tribunen og høyløst kritiserer dommerne under en ishockeymatch, så påvirker dette både spillere, trenere og ledere til også til en destruktiv «kjefting» og atferd overfor dommere.

Før man «kjefter» på spillere og dommere så er det viktig at man setter seg inn i deres situasjon. Først og fremst i barne- og ungdomshockeyen må man tenke på og forstå at disse dommerne og spillerne ikke er ferdigutviklede og er der for å lære, utvikle seg og ha det gøy. Hvordan skal disse ungdommene få utviklet seg hvis de ikke får jobbe i et positivt miljø? Det viktigste målet i ungdomshockeyen er å ha det morsomt, samt å utdanne og utvikle seg, og dette gjelder både spillere og dommere. Som KDA kan du havne i situasjoner da du befinner deg på tribunen og konfronteres av nysgjerrige, sinte eller undrende foreldre. Prøv å opprette en fornuftig, konstruktiv og åpen dialog om rollen som dommer og ikke dommerne som person. Så er forhåpentligvis du med og bidrar til en utviklende læringskultur i din klubb. Alt for å utvikle ungdomsspillere og dommere.

11. VIKTIG Å TENKE PÅ – FØR, UNDER OG ETTER KAMP

Stil og profil

Dommeren skal opptre på beste mulige måte i alle situasjoner når man er ishockeydommer. Som dommer er du en representant ikke bare for deg selv, men for alle dine kollegaer, regionens og Norges Ishockeyforbunds dommervirksomhet, samt for norsk ishockey. Dommerne i en kamp er oftest de eneste representantene for norsk ishockey som er på plass. Det stiller store krav til deg som dommer!

Dommerutvalget ser det som en selvfølge at alle dommere tar sitt oppdrag på største alvor og opptre deretter. En dommer må alltid komme riktig kledd til en kamp, klær med klubblogoer er ikke nøytralt. Å være på plass i god tid før kampen begynner er en selvfølge. (En time er ofte nok til forberedelser og oppvarming)

Videre krever oppdraget av deg som dommer at du alltid, uansett hvilke lag som møtes, opptre korrekt. Det eneste vi kan kreve av arrangerende klubb i form av service er at vi blir tildelt en garderobe med toalett og dusj. Utenom det er alle anstrenginger som klubbene gjør en bonus. Kaffe, boller eller annet er ingenting som vi kan eller skal kreve.

I tillegg må det alltid brukes et passende språk både på og utenfor banen, og vise respekt for sporten gjennom å opptre imøtekomende mot alle du møter før, under og etter kampen. Blir du møtt på en dårlig måte gir det deg ikke rett å svare med samme mynt. Vi hever oss over det! Vis at du som dommer representerer det beste av norsk ishockey og det den står for.

Dommerens utstyr

Som dommer skal du ha svart hjelm med visir, dommerdrakt, sort bukse og skøyter med hvite skøytelisser. Utstyret skal være i god stand og rent. Som hoveddommer skal du lett tilgjengelig ha papir og penn til å gjøre notater ved f.eks. slåsskamper. Ved kamper som kan komme til å avgjøres ved straffeslagskonkurranse er det bra om du har en mynt til avgjørelse av hvem som begynner.

Kontakt før kamp

Det er KDA sitt ansvar at klubbdommere er informert om sine kamper – følg gjerne opp dette i starten slik at alle er enige om rutinene for oppsett og tildeling av kamper.

Sekretariat

Som dommer skal du aldri akseptere hvis noen i sekretariatet oppfører seg usportslig mot dommer eller andre deltakere i kampen. Hvis det skjer skal funksjonæren bortvises og forholdet skal innrapporteres til NIHF.

Periodepauser

Periodepause i kamper er normalt 15 minutter. (Alt av kamptider, varighet av perioder og pauser er opplyst i NIHF Kampreglement)

Ledere i boksen

I alle kamper skal det finnes minst en leder i spillerboksen. Denne person skal ikke delta som spiller i kampen.

Skadet dommer

Hvis en dommer eller linjedommer blir skadet under en kamp slik at han/hun ikke kan fortsette kampen er det hoveddommeren som avgjør på hvilken måte kampen skal avsluttes. Enten tar man inn en ny dommer eller så avsluttes kampen med to dommere (2 - dommersystem).

ETTER KAMP

Hvis ikke dommerregninger er levert / hentet før kamp skal disse hentes av lagleder. Matchprotokollen skal signeres som det siste dommeren offisielt gjør opp mot den aktuelle kamp. Dommer kan selv om protokollen er signert ta opp / rapportere inn hendelser til KDA eller NIHF om han / hun mener det er rett.

Ekstraordinære hendelser

Ekstraordinære hendelser, sånn som vold mot dommer eller funksjonær, eller andre former for grove regelbrudd, skal innrapporteres til noen i dommerkomitéen eller dommerutvalget.

Anmeldelse og rapportskrivning

En *anmeldelse* til straff skriver du da du vil anmelde en spiller, leder eller noen annen person tilknyttet en klubb. Det behøver ikke nødvendigvis gjelde en person som er tilknyttet til et av de lagene du har dømt, også personer som tilhører en annen klubb kan anmeldes dersom han f.eks er tilskuer på en kamp du dømmer. En anmeldelse til straff har som formål at disiplinærutvalget kan vurdere episoden.

Disiplinærutvalget kommer til å utrede hva som har hendt og om det kreves å dømme den anmeldte personen til straff (utestengelse eller bøter). En person skal anmeldes til straff når han grovt bryter spillereglene. For at en anmeldelse til straff skal anses komplett så m den anmeldte personen navngis.

En *rapport* er en beskrivelse av en hendelse eller flere hendelser som har inntruffet i forbindelse med en kamp og som ikke handler om et spesielt regelbrudd fra en spesifikk navngitt person. Det kan f.eks være en beskrivelse av at kampklokka ikke fungerte eller at kampen ikke kunne gjennomføres på grunn av for dårlig is. Det kan også omfatte forhold som at dommergarderobens dusj ikke fungerte eller at kampen ble avbrutt av en eller annen grunn. En rapport skal sendes til arrangementsutvalget.

Matchstraffer

Alle matchstraffer skal skriftlig anmeldes til administrerende forbund – NIHF. **Dette skal gjøres senest dagen etter kamp.** En matchstraff medfører automatisk en kamp karantene – NIHF eller Disiplinærutvalg avgjør om karantenen skal forlenges.

Hvis matchstraff er idømt – sjekk alltid på protokollen at dette er markert med kode 35 – Matchstraff. Innfør rutiner som sier at dommer alltid trenger en kopi av ferdig signert protokoll når dette inntreffer. (Dommer skal skrive sin rapport og da er alle formalia rundt kampen nødvendig og de står på kampens protokoll)

Hvordan skrive en anmeldelse eller en Matchstraffrapport?

Saklighet: Opplys om faktum og unngå å skrive om noe som ikke er nødvendig for å vurdere saken eller som ikke hører til saken. Utgå fra en aktuell situasjon og hvordan du/dere oppfattet situasjonen. Dersom spilleren ble skadet så noteres det i rapporten.

Tydighet: Skriv alltid nøyaktig det som skjedde eller ble sagt, også om det er stygge ord og kan føles rart å skrive dette i formell sammenheng.

Regelhenviing: Henvis til riktig regel iht regelboken når det er matchstraff – ved minste tvil så kontakt noen i kontaktlisten på side 6 ig 6.

Send inn anmeldelsen/rapporten: Vær sikker på at aktuell rapport blir innrapportert så fort som mulig til aktuell krets eller forbund for den aktuelle serie – senest dagen etter kamp.

NYTTIGE LINKER

NIHF's hjemmeside: <https://www.hockey.no/dommer/nyheter/>

Her gjøres det meste av det KDA har behov for gjennom en sesong. Dokumentasjon og skjemaer til hjelp i arbeidet for å bli en god Dommerkontakt – Klubbdommeransvarlig - samt å bistå dommerne til å få en best mulighverdag.

Materiell for kurs vil også gjøres tilgjengelig her såfremt det teknisk lar seg gjøre. Er det noe du savner ta kontakt på dommer@hockey.no

Bistand til gjennomføring av kurs eller andre ting i ditt arbeid vil NIHF og NIHF's Dommerutvalg alltid være tilgjengelige for – ta kontakt!

Hjemmesiden til Norges Ishockeydommerklubb: <http://www.referee.cc>

Hjemmesiden til Norsk Ishockeys Toppdommerforening:
<http://www.nit.no>

Hjemmesiden til det internasjonale forbundets (IIHF) om dommere:
<http://www.iihf.com/iihf-home/sport/officials.html>